

Jókai Mór Pápa város díszpolgára

A Jókai Kör alakuló díszközgyűlésén Tauffel Mihály javasolta, hogy Pápa város válassza meg Jókai Mórt díszpolgárnak, s róla utcát vagy teret nevezzen el. A gondolat egyhangú helyeslésre talált és a kör főtitkárát, Kapossy Luciánt bízta meg a javaslat kidolgozásával.

Az indítványt – amit Horváth Lajos terjesztett elő – 1893. június 3-i ülésén első napirendi pontként tárgyalta a képviselőtestület, és egyhangúlag megválasztotta Jókai Mórt Pápa város díszpolgárának.

A Pápai Református Gyűjtemények könyvtárában jelenleg is őrzik a díszpolgári oklevél fotómásolatát, ez alapján ismertetjük annak teljes szövegét.

Mi, Pápa rendezett-tanácsú város közönsége adjuk tudtára mindazoknak, akiket a dolog most illet, vagy a jövőben illetni fog, hogy **Jókai Mór urat**, hazánk

koszorús nagy költőjét, ki az eszmék és a nemzet szabadságának kivívásában az elsők között volt, s ki az elnyomatás napjaiban a honfi fájdmának s a jobb jövő iránt táplált reményének megragadó sorokban adott kifejezést, ki a magyar nevet a legnemesebb versenyben, a népek haladásának versenyében félszázados munkásságával az egész világon ismertté és tiszteltté tette: ötvenéves írói működése megünneplése alkalmából, mélyen érzett tiszteletünk és hódolatunk jeléül; 1893. évi nyárelő hava 3-án tartott rendkívüli közgyűlésünkben egyhangú lelkesedéssel **városunk díszpolgárává megválasztottuk**, szorosabbá tenni kívánván ez által is azon kapcsolatot, mely közte és városunk, mint első nagyobb szabású irodalmi működésének színhelye között az elmúlt félszázad alatt is fennállott. Minek

következtében Öt, mint városunk díszpolgárát mindazon jogokkal felruházzuk, melyek minket városunk százados kiváltságainál és fennálló törvényeinknél fogva jogosan megilletnek.

Miről kiadtuk polgármesterünk és főjegyzőnk aláírásával ellátott és szokott városi pecsétünkkel megerősített ezen oklevelünket.

Kelt Pápán 1893. évi nyárelő hava 3-án tartott rendkívüli közgyűlésben.

Lampert Lajos főjegyző
Osváld Dániel polgármester

A fotómásolat alapján és a korabeli újságok leírása szerint is az oklevél remekmű volt, amit – az eddigiekhez hasonlóan – szintén Herz Dávid készített el. Első lapján a város a Tókert felől látható, alatta Pápa hódolatát jelképezően egy, a város címere mellett térdeplő szűz babérágot nyújt Jókai Mór angyalok tartotta mellképéhez. A második oldalon az Ókollégium, a Petőfi-ház és a Klára-ház (Jókai egykori lakóháza) látható. Balról két angyal tart egy szalagot „Istenítélet” felirattal, alatta pedig a Géniusz írja a főiskolai képzőtársaság érdemkönyvébe a Jókai által Pápán írt első elbeszélést. A harmadik oldalon felül a mai formájára átalakított Klára-ház, mellette balról a Jókai család címere, jobbról egy térdeplő, struccollas főveget vise-

A díszpolgári oklevél fotómásolata

ló nőalak látható a város címerére utaló motívumokkal és az 1459-es évszámmal. A lap aljára a Jókai utca elejét (a Március 15. tér épületeit) rajzolta Herz Dávid. A nagyméretű, albumszerű díszoklevelet piros-kék plüssanyagba kötötte Mayer Adolf pápai könyvkötő. Sajnos a díszpolgári oklevél eredeti példányát még nem sikerült föllelni.

Jókai Mór ötvenéves írói jubileumának megünneplésére országos szinten 1894. január 6-án Budapesten került sor. Az előkészítő „Jókai-jubileumi Nagybizottság” tagjai neves személyiségek voltak: József főherceg mint védnök, báró Eötvös Loránd elnök, Beöthy Zsolt főtktár, Vaszary Kolos és báró Vay Miklós díszelnökök. Ezen az ünnepségen Pápa város képviselőjében jeles személyekből összeállított küldöttség vett részt: Lampert Lajos főjegyző, Néger Ágoston apátplébános, Gyurácz Ferenc evangélikus esperes, Sült József közjegyző, továbbá Fenyvessy Ferenc és Láng Lajos országgyűlési képviselők.

Ez a küldöttség nyújtotta át a díszpolgári oklevelet Jókai Mórnak, aki meghatódva és köszönő szavak kíséretében vette át az okmányt, később pedig Osváld Dániel polgármesterhez és Fenyvessy Ferenc köri elnökhöz címzett köszönő levelet küldött: *„Nagyságos Uram! Hódolatteljes örömmel fogadtam azon hazafiui kitüntetés, melyben engemet Pápa városa mélyentisztelt közönsége részesített. Irodalmi munkásságom legszebb jutalmát találok e megtiszteltetésben s életemnek hátralevő napjait arra szentelem, hogy ezt megérdemeljem. Kérem nagyságodat, kegyeskedjék hálám kifejezését a város tisztelt közönségével tudatni s hazafiui jóindulatában engemet továbbra is megtartani. Legmélyebb tisztelettel stb.”*

A polgármesterhez címzett levél mellékleteként Jókai megküldte dedikált arcképét a küldöttség valamennyi tagjának és a hozzá érke-

zett üdvözetek, dísztáviratok, díszpolgári oklevelek jegyzékét is.

Díszelőadások Jókai Mór tiszteletére (1894. január 27-28.)

Az alig fél esztendeje alakult Jókai Kör első nagyszabású rendezvényét 1894. január 27-28-án szervezte a Jókai-jubileumhoz kapcsolódóan. Erről a díszelőadásokkal színesített ünnepségsorozatról 1894. január 7-én értesítették Jókait: *„A Pápai Jókai Kör hódolattal üdvözli mai választmányi üléséről nagy patrónusát, örömmel vesz részt jubileumán és jelenti, hogy tiszteletére e hó végén két estélyt ad: – Jókai Kör.*

Az első díszelőadás január 27-én este 7 órakor kezdődött a színházban. A műsorból a korabeli lapok külön is kiemelték Erkel Ferenc: *Hunyadi László* című operájának szépen előadott nyitányát, Komócsi József költőnek, a Petőfi Társaság alelnökének Jókaihoz írott ódáját, Kiss József városi zenetanár zongorajátékát és a *Nőszülő férj* című vígjáték bemutatását. A második nap előadásai szintén este 7 órakor kezdődtek. A közönség nagy érdeklődéssel várta Gáthy Zoltán főiskolai zenetanár ez alkalomra szerzett *Magyar nyitány* című darabját. Ezt követte Szilágyiné Bárdossy Ilona és Beck Vilmos m. kir. operaházi tagok előadása, majd a Jókai írta *Holt költő szerelme* című darab bemutatása, melynek zenéjét Liszt Ferenc szerezte. Kiemelhető még Mikszáth Kálmán *Jókai Mórok* című szatírája.

A díszelőadásokat mindkét alkalommal társasvacsora követte a Griff Szálló nagytermében, amit a Jókai Kör adott a fővárosi vendégek tiszteletére.

A Jókai utca születése

Pápa város képviselőtestülete 1893. június 3-án tartott közgyűlésén nemcsak a díszpolgári cím odaítéléséről határozott, hanem arról is döntött, hogy a városon átvezető nagy forgalmú Belső-Hosszú utca Fehér Ló fogadó (a Református Kollégium helyén) és Csóka fogadó (ma benzinkút) közötti szakaszát Jókai Mórról nevezi el. Az utcát fél évvel később, 1894. január 28-án, vasárnap délután 3 órakor avatták fel. A felavatási ünnepély a városi tanács és a Jókai Kör közös rendezvénye volt. A sajtó és meghívók útján értesített lakosság nagy számban gyülekezett a városháza előtt. A mintegy másfél ezer ember zenekísérettel és zászlót lobogtatva indult el – élén a polgármesterrel és a képviselőtestület tagjaival –, hogy tanúja legyen a felavatási ünnepségnek.

Mivel az utcanévtábla özvegy Blumné házára „szegeztetett föl”, ide gyülekezett a tömeg. Az ünnepség kezdetén a főiskolai énekar elénekelte a Szózatot, majd Lampert Lajos főjegyző lépett az emelvényre, hogy kihirdesse a közgyűlés határozatát. Utána beszédet mondott, amelyből az alábbi részletet közöljük: *„A Jókait ünnepelő nemes versenyben Pápa városa, mely az ő lángelméjének nevelő fészke volt, nem maradhatott tétlenül, azt mindenki természetesennek találja. De természetesennek fogja találni azon lelkesedést is, mely városunk képviselőtestületében felhangzott akkor, amikor Őt, a nagy író, egyhangúlag városunk díszpolgárává megválasztotta s ezen utcarészt, melyben a nagynevű írónk lakott, a Fehér Ló vendéglőtől kezdve a Csókai fogadóig az ő nevével Jókai Mór utcának nevezni elhatározta.”*

H. SZABÓ LAJOS (1931–2016) malomsoki és pápai helytörténész.